శ్రీ శుభమస్తు.

చిత్రోప రమణ శతకము.

ఈపుస్తకము

నైజాం యిలాకా నల్లగొండజిల్లా, హుజూర్ నగర్ తాలూకా

అడ్లూరు శివారు శోభనాద్రిపుర వాస్తవ్యులునగు

వేంకట శోభనాద్రి కవిచే

రచియింపబడి, ప్రకటింపబడియె.

మొదటి కూర్పు 500 ప్రతులు.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ ముద్రాక్షరశాలయందు

మా. రాఘవాచార్యులవారిచే

ముద్రింపబడినది.

1925.

 [వెల 0—3—0.

శుభమస్తు.

శ్రీమత్పరదేవతాయైనమః.

చిత్తోపరమణ శతకము.

ఉ. శ్రీగిరిజా సరస్వతుల ♦ శీఘ్రమె విష్ణు కపర్ది స్రష్టలన్
సాగిలి మ్రొక్కి వేడుచును ♦ సారసవైరి ఖరాంశుమండలం
బాగతిచేసి తాపస వి ♦ హారత బెంపొనరించుచుండునో
నాగతులన్ విసిష్టమయి ♦ నార్యులు మెచ్చ నుతించు చిత్తమా. 1

చ. హరియును శంభుడున్ విధియు ♦ నంచితమొప్పగ మూడురూపులై
పరగను వ్యాస వాల్మికులు ♦ పండితనవ్యుడు కాళిదాసుడున్
నిరుపమవేత్తలై నిలచి ♦ నిండగుయోగమ శాస్త్రకావ్యముల్
పరచితజేసి హస్త తల ♦ పాటుననుంచిరి మ్రొక్కు చిత్తమా. 2

ఉ. తిన్నగ యాంధ్రసృష్టికిని ♦ దీర్పరినన్నయ దిక్కయజ్వ పో
తన్నయు శంభుదాసుడు త ♦ దాదిని గూర్చుచునున్నవారలున్
మన్నన సార్వభౌమకవి ♦ మాటికి పెద్దన ముక్కుతిమ్మనన్
యున్న కవీంద్రకోటులకు ♦ నూరికనూఱులు మ్రొక్కుచిత్తమా 3

ఉ శ్రీయొకపాదమన్ బిరుదు ♦ చేకొనియుండిన కృష్ణశాస్త్రి సం
దేయునుపాయి శారద వి ♦ ధేయముగా కవిరాజటంచు తా
స్థాయిసిజేసె నాయమకు ♦ సార్థకమొప్పగ కృష్ణభారతం
బీయెడ జేయుచున్న ఘను ♦ డేయని మ్రొక్కుము నిందుచిత్తమా. 4

ఉ. దేశములన్నియుం దిరిగి ♦ దెంపువహించి శతావధానముల్
జేసియు సత్కవీంద్రులని ♦ చేరువనున్న సభాదులెన్నగా
వాశికినెక్కు తిర్పతియు ♦ వన్నెకుదెచ్చిన వెంకటేశునిన్
భాశిల మ్రొక్కు బోధను ప్ర ♦ భాశిలనీతరి నింక చిత్తమా. 5

ఉ. శ్రీయుతమైన వెల్మకని ♦ క్షీర సముద్రపు యన్వయంబలో
బాయక నయ్యన్నశౌరి ♦ పండితుపత్నియు కామమాంబకున్
నేయముతోడ పుత్రుడన ♦ నే నుదయించితి శోభనాద్రి నన్
కాయము వ్యర్థమంచు శల ♦ కాలము చింతనజేయు చిత్తమా. 6

చ. శతకము శాస్త్ర సమ్మతము ♦ శాశ్వతబోధము నిర్వికారికిన్
పతకము ముక్తహారచయ ♦ పండితయుక్తము యోగిబృంద హృ
త్పతనము మోక్షసాధనము ♦ పాతక దగ్ధము పారమార్థిక
వ్రతమునుగోరు తారకము ♦ వారక ముక్తిదమౌను చిత్తమా. 7

ఉ. సంతతి లేకయున్న మది ♦ జాలిబడున్ మనుజుండు నంతలో
సంతతిగల్గి బోయినను ♦ సార్వము పుత్రులకేడ్చు మానసం
బంత చికాకునొంది తన ♦ యాతనజెప్పను నొక్కనూను డ
త్యంతమనీషుడై చనిన ♦ యాతనిదుఃఖ మదెంతొ చిత్తమా. 8

ఉ. చింతయు జెప్పశక్యమటె ♦ ఛీ యిదిప్రాణములున్నసావుగా
కెంతొ దృఢంబు గల్గునదె ♦ నేమనిజెప్పను పూర్వికన్న నూ
రంతల దట్టమైన వ్యథ ♦ లంపటబెట్టదె యగ్నికీలలై
దంతరమే పురాకృతము ♦ దల్చిన దప్పదె మూఢచిత్తమా. 9

ఉ. ఎచ్చటనున్న నచ్చటనె ♦ హెచ్చుచునుండును తక్షణంబు మా
ముచ్చటదీర వాడబడు ♦ ముఖ్యము సంతతులేములోపలన్
దిచ్చువరాలగచ్చు తగు ♦ దేయునవచ్చును వజ్రపఙ్క్తిగా
వచ్చును యచ్చులై దిశల ♦ వావిరికీర్తిని జెందు చిత్తమా. 10

ఉ. సచ్చరితంబులైన కృతి ♦ సంతతి కన్నను మిన్న యున్నదే
మచ్చికతోడ జెప్పినను ♦ మానక ముక్తి పదంబు జెందదే
యిచ్చను దీరదేసుఖము ♦ నేయడ గూడదె విన్నవించెదన్
బొచ్చము గాదు శ్రీహరిని ♦ బొందెడి మార్గము గల్గుచిత్తమా. 11

ఉ. భాసిల ముక్తికాంతయడ ♦ భావముజున్ని యనేక మోక్షమున్
వాసిగ దెచ్చుకొమ్ము పర ♦ వాసినివై విడబోకు నిత్యమున్

దాసికి దెమ్ము సృష్టిని మి ♦ రాశిగ జూడకుసుమ్ము నేహ్యామా
గాసిలబోక నిర్గుణుని ♦ గన్గొను పేరువహించు చిత్తమా. 12

ఉ. ఆశకు మేరలేదు తను ♦ వాశనుజెందకు మత్సరంబుచే
నీశుని దూరిదూరి ఘన ♦ నీచములన్నియు నేనటంచుతా
నే శివమాడ్కి జిత్తులను ♦ నిందల బొందకు పాపకర్మివై
జేశిన తప్పులన్ని కడ ♦ జేయగ కృష్ణునివేడు చిత్తమా. 13

ఉ. హారికి సర్వశౌఖ్యపద ♦ మారయు యోగిహృదాంత రంగ ము
ద్ధారికి సర్వపాపచయ ♦ దారివిదారికి యాగమాంత సం
చారికిభూరి విశ్రుతమ ♦ సార మనోమయుకారికిన్ సదా
చారికి భక్తవత్సల వి ♦ చారికిమ్రొక్కుము వేగచిత్తమా. 14

ఉ. సారెకుమించి తత్వమసి ♦ జాడనుగన్గొను ధీరవై మహా
భారములైన ఘోరనృతి ♦ పాలును జెందక భావభేద్యవై
నూరక చింతసేయుమది ♦ నూర్వురితోడను పొత్తుబోకు నీ
దారినిజూచుకొమ్ము సరి ♦ దానవుగమ్ము గ్రహించుచిత్తమా. 15

ఉ. గోపరిపాలికిన్ సుగుణ ♦ కోవిద హృత్సరిపంకజాళికిన్
రూపవిధాన సంచరణ ♦ రూఢికి వారణ రక్షకారికిన్
గోపనవేదికిన్ వివిధ ♦ కోమలయంగ విశేషధారికిన్
చూపున గల్పిచూడు శుభ ♦ సూచనలందగ నిందు చిత్తమా 16

ఉ భావిశుభంబులన్ బడయు ♦ పాతక వృత్తిని జేరబోకుమీ
నేవిధమైన బాధలును ♦ నీకు చరించవు నిందు నందునన్
ఠీవినినుండు మాధవు ని ♦ టీవలనైన స్మరించునింక నీ
పావన భక్తిచేకొనుము ♦ భారముదీరి తరించు చిత్తమా. 17

ఉ. ఆకలి దప్పికోస మడి ♦ యాసముజేయు కహర్నిశంబులన్
పాకట మొప్పశ్రీధరుని ♦ ప్రార్థనజేయుము జన్మమీకడల్
దాకొని గ్రమింగురీతి తగ ♦ ధార్మిక వృత్తిని జెందుచుండు మీ
పోకలు బోక నిష్ఠ పరి ♦ పూర్ణము నొందుము మాధచిత్తమా 18

ఉ. వ్యక్తినవ్యక్తినైన తగ ♦ వ్యర్థపు మార్గమునందు జొచ్చి కా
సక్తిని మానినైవె పిదప ♦ యాచకవృత్తిని వేడునీప్రభా
శక్తిని విష్ణునిగా దలచు ♦ శాశ్వతమోక్షము దెచ్చుకోమదిగా
యుక్తిని బన్నబోకు యిక ♦ నూరడినైవె చెడిపోకు చిత్తమా. 19

ఉ. రాజస వృత్తిచేకొనక ♦ రాజ్యము లేలెటి బుద్ధిపోక నీ
రాజ్యము ముక్తిడంబనుచు ♦ రాగవికారము లెల్లద్రుంచి నీ
రాజనమైన శ్రీహరి క ♦ లాపము గోరుము వేరుసేయకే
రాజ విరాజమానమగు ♦ రాజిత వెల్గును గూడు చిత్తమా. 20

ఉ. అక్షరమొక్కటే మిగుల ♦ యార్తినిదీర్చు త్రియక్షరాంతమై
కుక్షినినుంచి సార్వమును ♦ కుంభితపూరక మానసీకవై
యక్షర హీనతన్ బొరసి ♦ యాయెడ నేక్షణ వీక్షణాకృతిన్
దీక్షవహించి జూచినను ♦ తేజము తేజము నొందుచిత్తమా. 21

శా. ఆఖట్వాంగు డనంతరూపుని మదిన్ ♦ నాలించి వైకుంఠమున్
ప్రఖ్యాతంబుగ జూరబుచ్చె గదనే ♦ ప్రాప్తంబు చింతించవే
విఖ్యాతిన్ గనడే నజామిళుడిలన్ ♦ వేపాతకాసక్తుడై
సఖ్యంబున్ భయమున్ సభక్తియుతవై ♦ సాధించుమోచిత్తమా. 22

శా. ముఖ్యంబేగద భక్తిమార్గము కలిన్ ♦ ముమ్మాటికిన్ యీశునన్
ప్రఖ్యాతంబుగ చూపులోన దెలివిన్ ♦ ప్రజ్ఞావిశేషంబునన్
ముఖ్యంబంచు గనుం గొనంగద ♦ వె నీమూఢత్వమున్ ద్రెంచుమీ
వ్యాఖ్యానంబులు జేయబోకు హరినే ♦ వర్ణించుమోచిత్తమా. 23

ఉ. కాశికి బోయినన్ గలదె ♦ గాశిలినొందుటగాని లోననే
వాశిని జెందినట్టి వన ♦ మాలినిజూడు గళత్రిసూత్రినై
భాశిలువాని దెల్యకను ♦ బాల్పడు దుఃఖములోన జిక్కటే
యాశ దురాశగాదె విను ♦ నార్తిని మాధవుగోరుచిత్తమా. 24

ఉ. సాధుతనంబునన్ హరిని ♦ సార్వము నీహృదయంబు లోపలన్
బాధలు లేక నెల్లెడల ♦ పాలనచేయు మటంచు మిక్కిలిన్

బోధయొనర్చు వెండియు ♦ తపోధనమున్ గయికొమ్ము పేగ మా
రాధన సేయునిత్యమును ♦ యాపదలున్ దొలగంగ చిత్తమా. 25

చ. ధనమునుగోర దుష్టచరి ♦ తంబుల దూరి యనేక భంగులన్
మనమును మారి నీవికట ♦ మార్గములందున సంచరించకే
వనజ దళాక్షు పాదములు ♦ వప్పగబట్టి స్మరించు నంతనే
కనుగొనవచ్చు మోక్షమును ♦ కానవు నీస్థితి మూఢ చిత్తమా. 26

ఉ. వానను పంటు పైరుగతి ♦ వర్ధిలువర్ధిలు జ్ఞానమార్గమున్
మానక దెల్యుమీ జడమ ♦ మానుము నిశ్చల తత్వమే తగన్
బూనుము శ్రీహరిన్ గనుము ♦ పూర్ణత గైకొను శాశ్వతంబుగా
ధ్యానసమాధినిష్టగొను ♦ దాస్యము జేయు తరించు చిత్తమా. 27

ఉ. పాపములోనజిక్కి పరి ♦ పాకము లేక చరించుచుండి తా
లోపములెన్నొ జేయుచును ♦ లోనను యున్న విభున్ దలంచక
రూప వయోవిలాసముల ♦ రూఢిని జేసి తమోంధకారమే
దాపరమంచు మోహివయి ♦ తక్షణమున్ జెడిపోకు చిత్తమా. 28

ఉ. వాప్పివిగావె బుద్ధియెడ ♦ వప్లుచువప్లుచు బోధజేసినన్
నోపిక చేత నీమనసు ♦ నోపివినంగ నెఱంగవైతి వే
కోపము విస్తరించెగద ♦ కోరికెల్ల నశింప సాకెకున్
లోపలవేడవే హరిని ♦ లోలతజూడుము మూఢచిత్తమా. 29

శా. ఎన్నోజన్మలు నెత్తినావు మును నిం ♦ కెన్నో నెత్తనున్నావుగా
వెన్నండార్తశరణ్యు వేడినమునీ ♦ విన్నంటినిన్ బాయవే
యన్నానుత్తమ జన్మలోనె గనుమీ ♦ యంధత్వమున్ బాసిహా
యున్నాదంచును శ్రీహరిన్ విడువకన్ ♦ ధ్యానించుమో చిత్తమా. 30

శా. రమ్మామాధవు పాదసేవకును నే ♦ రమ్మామదిన్ దల్చవే
మమ్మా ప్రాణములంతమౌనపుడు నీ ♦ వమ్మాటరానిత్తు వే
గమ్మా దూతచయంబు గన్నతరి నా ♦ గమ్మాదు వేగానమై
కమ్మా యాకఫవాత పిత్తములచే ♦ కమ్మా నెట్లగున్ చిత్తమా. 31

శా. అమ్మా యాలునుబిడ్డలున్ మొగుడు ని ♦ త్యమ్మామదిన్ జూడుమా
యమ్మా యమ్మెలుగాక నీమహిని నే ♦ హ్యాంబైన సంసారమున్
బొమ్మల్ నాట్యములంచుగాన నహహా ♦ బోజూతు వే మోక్షమున్
రమ్మావిష్ణుని పాదసేవకొరకై ♦ రాద్ధాంతిమా చిత్తమా. 32

ఉ. తత్తరజేయుమింక గును ♦ తత్వములందున తత్వజాలమున్
హత్తినవేళ దేహమున ♦ హామికయుండునె రిత్తయానుగా
మత్తతచేత మాధవుని ♦ మానసమందున దల్చకున్న నీ
కుత్తికగోసి యంతకుడు ♦ కుంభి యఘంబున నుంచుచిత్తమా. 33

ఉ. మోసము వచ్చునంచు మది ♦ మోహపుచింతలు బాసి తారకం
బీసనకన్ పఠించుతరి ♦ యీయెడగాక మరెప్పుడన్న న
భ్యాసము జారబుచ్చుము న ♦ భంబనుదానిని జూడు దృష్టిచే
న్యాసముజేయుమో మిగుల ♦ న్యాయముగల్గు తరింప చిత్తమా. 34

చ. ఘటమునకొక్క యీమఠము ♦ కావలిగాపె మఠంబుసాక్షిగా
ఘఠమునుబోవు వెంటనె ఠ ♦ కారకియంతయు శూన్యరూపమై
యటులను దోచకుండుగద ♦ యారడిలోబడి పాపకర్మచే
తటకున దుఃఖమబ్బుగద ♦ దాశరథీ యను మూఢచిత్తమా. 35

ఉ దృశ్యము నశ్యమౌగదవె ♦ దుమ్మెగజల్లిన దుమ్ముగల్యదే
వశ్యముజేయు వే హరి న ♦ వశ్యముపార్ధన జేసి నేయడన్
హాశ్యము జాయ కేమిట ర ♦ హశ్యముబోధక మంచుమించులో
కాశ్యపియందు నిక్కమను ♦ కారణమున్ విడుమింక చిత్తమా. 36

మ. అరిషడ్వర్గములన్ని యాపుకొని యా ♦ నాత్మాయనాత్మన్దగన్
నిరుపేదన్గతినుండి యేకముగనే ♦ నిర్మోహివై యంతటన్
పరమున్ జేరు నుపాయముంగను మహా ♦ పాండిత్యమున్జాలు నీ
దరిజేరంగను విష్ణునామమె గదా ♦ తత్వంబిదే చిత్తమా. 37

శా. సంతోషంబని మోహపాశములతో ♦ సంసార బంధంబులో
యంతోషింతగ కేళిసల్పెదవు నీ ♦ తంతుల్ విచిత్రింబగున్

చింతన్ జేయవు ముందుకర్మగతికై ♦ ఛీ భ్రష్టువైపోవటే
కంతన్గానవు విష్ణుసేవ ఫలమా ♦ కాంక్షించుమో చిత్తమా. 38

మ. అరవిందాసను కూర్మికర్మ ఫలమే ♦ యందొక్కటిన్ దప్పనే
మరకన్ నీమరకన్ విదల్చుకొనుమా ♦ మాయన్ విడంబించకన్
దురితంబో యఘుజాలమార్గమును మున్ ♦ దూరీకృతిన్ జేయగా
పరమాత్ముండగు శ్రీహరిన్ దలచుమిా ♦ పాటించుచున్ చిత్తమా.

ఉ. మాటలచేతగాని మది ♦ మాటకె మార్పులజేతగాని స
య్యాటలచేతగాని హరి ♦ యంచు దలంచుము గానవేత్తవై
దీటుకొనన్ మహారసము ♦ తీపిని గ్రోలి ముదంబుగాను మా
పాటనమొప్ప సద్గురుని ♦ ప్రాభవమొందుము నింక చిత్తమా. 40

ఉ. బ్రాతములొనె పాతక స ♦ మాజములోన వశించుకొంతనే
యాతిపుచేష్టలన్ దుమికి ♦ యాతనదెచ్చుట నొక్కటేగదా
సూత్రకధారి శ్రీహరిని ♦ జూచెటిమార్గము జూచుకోవు నీ
శాస్త్రము జాలునింక చర ♦ సాలకుబోకుము మూఢచిత్తమా. 41

ఉ. హాటకవస్త్రధారి మరి ♦ యావను నీపయి దృష్టియుంచగా
బూటకమంచు తిర్గెదవు ♦ పోకిరివై నెటువృద్ధిబొందెదో
హాటకగర్భుడాది సుర ♦ లంత నుతించెడి దివ్యరూపు నీ
వేటికి జూచి వేడవదె ♦ వెట్టివె కుట్టివె నింకచిత్తమా. 42

ఉ. బుట్టిక నెక్కడేమొ మద ♦ పూరితమైన శరీరసౌఖ్యమున్
తొట్టియుగాదె నిన్నుకడ ♦ దోయరె యంతకు సేవకాదులున్
గట్టినిగుట్టినేవు నిను ♦ కాల్చరె యాబడబాగ్నిలోనహాహా
వెట్టితనంబుమానిటుల ♦ వేడుము శ్రీహరినిందు చిత్తమా. 43

ఉ. అంతకుడెంతొ ఘాతకుడు ♦ నార్యులసేవను బుద్ధిదెచ్చుకో
నింతకు నింతఘోరమగు ♦ నిండెలబొందిన పాపకర్మి నీ
పంతము సాగనేర్చునె ప్ర ♦ పంచముకల్ల నిజంబుదెల్సుకో
చింతలజిక్కకే వ్యథను ♦ చింతిలబోకు తరించు చిత్తమా. 44

ఉ. ఋక్తతనంబునన్ మనసు ♦ రూఢిసిజేయక దోసకర్మతే
నొత్తుగజేసి రౌరవము ♦ నొందెదవేగతి గానవేమొ నీ
నుత్తలపాటు నొత్తుపడ ♦ నూరిక జిష్ణుని కృష్ణునేయడన్
తత్తరమొంది వేడుమిక ♦ దార్ఢ్యము తప్పకముందె చిత్తమా. 45

ఉ. రాజసమేల యీసుణ్ణము ♦ రాజిలునే పొలుపొంది నెప్పుడున్
నాజిని పారిపోవు విల ♦ యంబుననే తమమందుజిక్కి నీ
రాజనశక్తిలేకను వి ♦ రాజమునొందవె నింకవెట్టివై
భ్రాజితవిష్ణునామ కథ ♦ భద్రము క్షుద్రము వీడు చిత్తమా. 46

శా. అభ్రంకాంకిత మభ్రమంబుగదవే ♦ యామీదశూన్యంబగున్
విభ్రాభ్రాజితమైన ముక్తములెగా ♦ విభ్రాంతిచే నుండకన్
శుభ్రంబైన మహత్వ తేజమును తా ♦ శోధించి ముమ్మాటికిన్
నభ్రప్రాపితుడైన శూన్యునిదయన్ ♦ యాచించుమో చిత్తమా. 47

శా. గర్భాగర్భితమైన వానినడకల్ ♦ గానంగలే రెందరో
శుభ్రాంశుండు మహోగ్రతేజమును తా ♦ జూడంగశక్తుండె యా
విభ్రాదభ్రగతుండునైనను సదా ♦ విభ్రాంతుడే నొకదా
బభ్రాజంబుగనంగలేనిది గనున్ ♦ ప్రాప్తంబుగా చిత్తమా. 48

శా. సంసారంబను సాగరంబు కడలో ♦ సంసారివై సారెకున్
కంసారిన్ గనలేకనే జడతమునన్ ♦ గ్రాహ్యంబులేకున్కినీ
సంసారంబునగూలి వ్యర్థమగు నీ ♦ సంకల్పమున్ మాయచే
హింసన్బొందగ కృష్ణుజిష్ణునిమదిన్ ♦ యీక్షించుమో చిత్తమా. 49

ఉ. కాశి గయా ప్రయాగములు ♦ కాగలవన్నియు తీర్థయాత్రలున్
జేశినలేదు దృష్టములు ♦ చేతనమందు నిరూఢిలేకనే
రాశికిబుద్బుదంబులను ♦ లాగున మానుత్యజించి సత్యమున్
వాశికినెక్కి యాహరిని ♦ వావిరిసంస్తుతి జేయు చిత్తమా. 50

ఉ. భాసురమాని నీనడక ♦ భావము వంకర సంకటంబగున్
మోసము వచ్చునేయడల ♦ మోహపువార్ధిని బృంగబోకుమా

దాసునిరీతి వేడి తను ♦ దానను భావము బొందుమిక్కిలిన్
యీసుననుండబోకు నిట ♦ నీశుని వేడు తరింప చిత్తమా. 51

ఉ. ఆయణిమాది శిష్ఠులగు ♦ యందరొ తాపసమూర్తులున్ మహా
కాయజు బంధ జాలములు ♦ గట్టిమనంబున గుట్టుజేసి యా
మాయను దూరుజేసి భవ ♦ బంధములన్నియు దూసివేసి స
ర్వాయువు బెంచి యీశ్వరుని ♦ వారకబొందిరి జూడు చిత్తమా. 52

శా. ఎన్నోమార్గములన్ జొరంబడియు తా ♦ మెన్నోవిధుల్ బూనియా
వెన్నుండార్త శరణ్యరక్షకునిపై ♦ నెన్నోకథల్ బాడుచున్
మున్నోమున్ను గణించు పాతకములన్ ♦ మున్ముందుగాబోవ నీ
కెన్నోమారులు బోధజేసితిగదే ♦ నేమారకే చిత్తమా. 53

ఉ. రాగములన్ విశేష మను ♦ రాగములన్ భయమొందు వేళలన్
రోగములన్ యనేకమగు ♦ లోభములన్ తగునట్టికర్మలన్
భోగములన్ సనాతన వి ♦ ముక్తములైన యఘంబులున్ మహా
యోగములన్ని దూరమగు ♦ నో హరిసేవ తరింప చిత్తమా. 54

ఉ. కాయము నస్థిరంబనుచు ♦ గన్గొను గన్గొనకున్న పాయమే
వేయువిధంబులన్ జెడక ♦ వేడుముతోడగు నీ కుపాయమే
వాయుజుడాది గాగలుగు ♦ వారలుభాగవతోత్తముల్ సదా
ధ్యాయము సేయు యాహరిని ♦ ధ్యానసమాధిని జేర్చు చిత్తమా. 55

శా. సాకారంబను నిర్గుణంబనెడు నీ ♦ సాహిత్యమున్ దెల్యమా
ప్రాకారంబగు దేహమే పతనమై ♦ బాపించకన్ నుండుచో
నీకారుణ్యపదార్థ మెట్టులగునో ♦ నీ యోచనల్ సేయవే
యాకాలున్ దెసుబోవ వెంటనె మహా ♦ నాయాసమా చిత్తమా. 56

ఉ. పాంచికభూతియా ఘటము ♦ పాపసమేళనమై కృశించగన్
మించి నయామయంబగును ♦ మీరిన శ్వాసలతోడ నేహ్యమై
గాంచెను చూపు విస్మయము ♦ గన్గొనుదూతల చూచినంతనే
మంచితనంబు బోవుగద ♦ మానక శ్రీహరిజేరు చిత్తమా. 57

చ. పరుఁడణురూపుఁడైనిలచె ♦ పావనమూర్తి తదేకనిష్ఠతో
నిరుపమమైన యామూర్తిని న ♦ నేకముగా కడతేర్చుపాపులన్
దొరకొని జూచుచుండెనుగ ♦ దోరపుభక్తిని మ్రొక్కుమాటికిన్
పరమును గానవే హరిని ♦ పావన మూర్తిని వేడు చిత్తమా. 58

ఉ. కాయజు మోహజాలమున ♦ కన్నులుమిన్నులు జూచిభోగముల్
బాయనటంచు కామినుల ♦ బాసట బోయెదవేమొ సారెకున్
రాయివెమోక్షమబ్బె కళ ♦ లాయివె లాహిరివైననీకు నే
తాయినిగూర్తు శ్రీహరి బి ♦ డారును వేడుమునింక చిత్తమా. 59

ఉ పుట్టువలో మనుష్యుడను ♦ పూర్వకృతంబున బ్రాహ్మణుండనై
కట్టడికార్యముల్ సలిపి ♦ కాదనునిందెల బొందితింక నీ
పట్టునవైన శ్రీహరిని ♦ ప్రాపకమంచు స్థిరంబుగామదిన్
డట్టకకాలు వీటికిని ♦ దారుణ వృత్తినిబోకు చిత్తమా. 60

ఉ. తుచ్ఛసుఖంబులన్ మరగి ♦ తూగుచు సంతసమొందెదేమొ నీ
యిచ్ఛను మానుమానిక స ♦ హింపను దుర్గతి పొంతబోవగా
స్వచ్ఛమెనిచ్ఛలున్ హరిని ♦ స్వాగతుజేయుము స్వప్నలబ్ధమా
పుచ్ఛముద్రొక్కు సర్పవిష ♦ పూరితమా పడిపోవె చిత్తమా. 61

ఉ. కోపముచేత పాపమును ♦ గుట్టలగీతి గణించుకుందువే
పాపముచేత దుర్గతికి ♦ పాలుపడంగ తరించనేర్తువే
బాపురె యామురారికథ ♦ బాయక సంతసమూనుచుండవే
రేపునుమాపు లేపుమది ♦ రేచక కుంభకమందుయోగివై. 62

ఉ. తాపసులున్నజాడలును ♦ తాత్పరియంబున జూచుత్రోవయే
నోపుము నిక్కటంబుగను ♦ నోముఫలించును సారమొందెదా
లోపములేదు నిశ్చయము ♦ లోననుపట్టె హరిన్ దలంపుమీ
కాపురముండె దచ్చటను ♦ కాగల త్రోవ నుతించు చిత్తమా. 63

శా. యజ్ఞేశుండని యజ్ఞకర్తయని తా ♦ యజ్ఞంబునంబిందుచున్
ప్రాజ్ఞుల్ మెచ్చగనుంచు మిక్కిలిదె నీ ♦ ప్రాప్తంబునన్ సాజ్ఞచే

యజ్ఞానంబువిడంగ జేయుటిదె నా ♦ నాయుచ్ఛ్రితుల్ వేడగా
సుజ్ఞానంబునుగల్గి మోక్షపదవిన్ ♦ జూపట్టునో చిత్తమా. 64

శా. ఆ ప్రాచీనము సంచితంబును తగన్ ♦ యామీద నాగామియున్
స్వప్రాప్తించునె నిచ్ఛచేత దినుగన్ ♦ సంసార వార్ధింబునన్
సంప్రాప్తంబగు నల్లుగా విధివశా ♦ స్స్వార్థజ్ఞానమ్ము దే
ఆ ప్రాప్తంబగు దానిప్రాప్తమగు నీ ♦ యంతస్సునన్ చిత్తమా. 65

శా. శ్రీరామార్పణమౌను దానుమననమ్ ♦ చిత్తంబులో హత్తినన్
నేరామామణి నోముసంటయనుమన్ ♦ నెందెందు నిత్యావ్రతిగా
తోరంబొప్ప స్మరించుచున్న మదిలో ♦ దోషాహంబుతో నోసముల్
సారంబుల్ జెడి ఛిద్రమైనాసినదని ♦ స్వారంబునన్ చిత్తమా. 66

ఉ. బోధను దెల్పి మానసము ♦ బొందుననపోనగ నీకసాధ్యమున్
మాధవపాద చింతనలు ♦ నమ్మకముగా నిచియున్ఫలమందు మీ
బాధలుదొల్గు యాపదల ♦ బారునశించును విష్ణుమందిరా
రాధనగల్గు ముక్తిపద ♦ మారయ గాంతువు నిచ్చ చిత్తమా. 67

శా. సన్న్యాసంబున లేదు చాలజపముల్ ♦ సాధించినన్ లేదు నీ
సన్న్యాకాంతపు మాటలన్ వినిన నే ♦ యానందముంగల్గబోవునే
వన్యంబుల్ నదులందు యాత్రలనుమున్ ♦ వర్తించెనన్ లేదుగా
ధన్యోస్మ్యన్ యని చిత్తశుద్ధిగ మాటన్ ♦ దల్పంగదే చిత్తమా. 68

మ. శతసర్పంబులు చుట్టుజుట్టిన నిలన్ ♦ చాంచల్యమానప్పుడే
కతనన్ దల్తువు రామనామము సదా ♦ గ్రాహ్యంబు నున్నప్పుడే
వ్రతముల్ నిష్ఠను నిష్టగానడుపుమీ ♦ ప్రాప్తంబు ముందైనచో
వెతలున్ బాపును ముక్తికారణమగున్ ♦ వేవేగనో చిత్తమా. 69

ఉ. గోచరమౌ పదార్థమును ♦ గోరుట నెక్కువగాదు మిక్కిలిన్
సూచనచేనగోచరము ♦ జూడగగోరుము శక్తిచేతనే
వాచక వృత్తిచేత భవ ♦ బంధములన్ విడనాడి హెచ్చునా
లోచనచే వచించనిది ♦ లోచనసాజ్ఞను సంతసంబుగా
దాచిన వస్తువంచు తమి ♦ దీరనుతించుము వేగచిత్తమా. 70

ఉ. గవ్వలు రాళ్ళురీతిగను ♦ గ్రాహ్యముతోడుత కర్మబంధముల్
నువ్వలు రాలుకాయలన ♦ నూరికద్రోయుము చిత్తశుద్ధిగన్
బువ్వను దిన్నమాడ్కి పరి ♦ పూర్ణసుఖంబును బొందువేగమే
చివ్వకుబూని తస్కరుని ♦ చేష్టలబోక తరింతుచిత్తమా. 71

శా. వేదాంతంబులు గీతలర్థములు నీ ♦ వేమేమి గన్గొందువే
మోదంబందుచు భక్తిమార్గమున నా ♦ మోదించు ముమ్మాటికిన్
భేదంబేమియు లేక జిష్ణునియడన్ ♦ ప్రీతిన్ మనోవ్యక్తిచే
నాదబ్రహ్మమునందు జిక్కుము సదా ♦ నాహ్లాదమా చిత్తమా.

ఉ. క్రోధముచేత పాపమును ♦ గూడును కొండల పెంపుగాను నీ
క్రోధముచేత హృద్వనవి ♦ గోచరమా కడుదుఃఖసంపదన్
క్రోధము యాలవాలమయి ♦ కూర్చును శూలములున్నచాడ్పునన్
క్రోధమువీడ శ్రీ హరిని ♦ గోరుముగోరుము మూఢచిత్తమా. 78

చ. తృణమును నేటబడ్డగతి ♦ త్రోయును దుర్లభమా సుఢిన్బడన్
పణుకును బట్టలేవు మది ♦ పారుడువేగము బోవవచ్చునే
పాణికను వృక్షమూలమును ♦ పొంతనుబట్టిన నీదనేర్తువే
వణికుని సాక్షిసాక్షియగు ♦ వద్దహరిన్ తగవేడు చిత్తమా. 74

ఉ. కుమ్మరపుర్వు యావటము ♦ గూడుము పద్మము యందుబిందువుల్
గొమ్మవి సాటినీకు గుణ ♦ కోవిదవైదరి ముట్టుచున్నిటన్
సొమ్మనిగోరు యాపరుని ♦ సోహమనస్కునిగాను జూడు నీ
జుమ్మరులన్ని బాయునిక ♦ చోద్యము గైకొను నిందుచిత్తమా 75

మ. నిముషంబున్ విడబోకుమింక హరినే ♦ నీయోగదృష్టంబునన్
తమసంబుల్ విడితేజరూపివగుచున్ ♦ తత్త్వార్థతన్ గందువే
భ్రమలన్ బాయుము నిర్గుణానుభవమున్ ♦ ప్రాపింప నిర్దోషివై
క్రమ మొప్పంగను వెల్గులోన వెలుగై ♦ కల్యాణతన్ చిత్తమా.

ఉ. వాయసవృత్తిగా దిరిగి ♦ వ్యాసటబొందుచు నెన్నొభంగులన్
బాయని పాపపుంజముల ♦ పాలునసీగి తరించరేని నీ

కాయము నస్థిరంబనుచు ♦ కామితముల్ విడద్రోసివాక్కుల
ధ్యాయముసేయు శ్రీహరి న ♦ వారిత మొప్పగనింక చిత్తమా. 77

శా. అష్టావింశతి దుష్టనరకములనే ♦ యాశింపకన్ వేగమే
దృష్టాదృష్టములన్ని గన్గొనుచు నీ ♦ దృష్టంబులౌ దోసముల్
స్రష్టన్దూరక బాపుకొమ్మనిట నీ ♦ సౌఖ్యంబు పెంపొందగా
విష్ణున్దల్చుము నేకమానిసివి నై ♦ వేవేగమో చిత్తమా. 78

శా. చుట్టన్ జుట్టుకొ నీదువారు వరుసన్ ♦ జూపుల్ విడంబించగా
పట్టేయంచు వచింతురార్తవమునన్ ♦ బట్టంగయాదూత వే
గట్టన్ నోరునులేక నేడ్చెదవహా ♦ కాఠిన్య బంధంబులన్
దట్టన్బోక హరిన్ దలంపుమిహామున్ ♦ దప్పించునో చిత్తమా. 79

ఉ. హాయిని లేదుగా మనము ♦ నంతకు నంతకు క్షీణమైనచో
వేయిని వెంటరావుగద ♦ వేగమె నాహరి పాదసేవచే
హాయినిగమ్ము నీమొదను ♦ యారడినొందక నుండుమాటికిన్
ద్రోయుము నీకళంకములు ♦ దోర్బలశక్తిని మూఢచిత్తమా. 80

ఉ. పూనినయాకులున్ నుదక ♦ పూరితమై తగుభోజనంబుగా
దూరములందు వన్యముల ♦ తోరముతోడుత నున్న నేమి వి
స్తారత జంబుకాకమృగ ♦ సంచరణాకృతిగా మునీశ్వరుల్
జేరుట నెట్లుముక్తి హరి ♦ చింతనులేక తరింపచిత్తమా. 81

ఉ. కారణమౌనె కర్మలు న ♦ కారణమౌ జన రంజితార్థమై
ధారుణి జేయుచుందురది ♦ తప్పకవచ్చును మోక్షసాధనే
కారణమౌను తత్వమును ♦ గన్గొని ధ్యానముసేయ శ్రీ హరిన్
చేరు నుపాయముల్ గలదు ♦ చింతనసేయుము నింక చిత్తమా. 82

చ. గృహము నరణ్యమెంచ్కటిగ ♦ గూర్చి విరాగముతో దిగంబరుల్
గుహలను పట్టణంబు లను ♦ కూలముతోగత వ్రీడలైననౌ
నిహమున గార్దభంబులును ♦ నిట్టుల దిమ్మరులై చరించవే
తహతహ లేల శ్రీహరిని ♦ దల్చుము మోక్షముగల్గు చిత్తమా. 83

ఉ. వేదము శాస్త్రముల్ జదువ ♦ వేడుకగల్గిన లేదు దానిచే
మోదముగాదు బ్రహ్మమును ♦ మూగపదార్థము తెల్విలోననే
భేదముదెల్సి సెప్పనున ♦ భేద్యమవద్య మగోచరంబు నా
మీదనుజూడు కల్యమిక ♦ మీదను తొందర జేయు చిత్తమా. 84

ఉ. యోగులు గంగవద్దులను ♦ యోగములన్ నివసించ నేమియా
భోగములంది జన్మమృతి ♦ శోకడలన్ దగు నెట్లుజూచు నా
లోగము బ్రహ్మ విష్ణుశివ ♦ రూపములన్ దగు నెట్లుజూచునా
యోగములేల శ్రీహరిని ♦ యోచన జేయుమునింక చిత్తమా. 85

చ. యొకయొక పూటభుక్తిగొని ♦ యూరకుపోష్యము లెన్నొ జేసి తా
నొక నియమంబు నేర్పరచి ♦ నోర్చున కాయము శోషిలంగనే
సుకరములేదు మూఢునకు ♦ సొంపుగ మాయత్యజించి విష్ణునిన్
సకలము నీవెయంచు మది ♦ జాటిన మోక్షముగల్గు చిత్తమా 86

ఉ. కాయమునెంతొ దండనము ♦ గాగనుజేసిన ముక్తిగల్గునే
మాయనుగూడి జ్ఞానమును ♦ బాసితివింకను పుట్టనీదనే
బాయక నెన్నిగొట్టినను ♦ బాయునె ప్రాణము కాలసర్పముల్
వేయువిధంబులన్ హరిని ♦ వేడిన మోక్షము గాదె చిత్తమా. 87

చ. జటలనుబారు బెంచి తన ♦ సాధన డాంబికవృత్తిబూసినే
నటునిటు వేషధారియగు ♦ నాతనిజూచి భ్రమించులోకముల్
పటుతరమైన జ్ఞానియని ♦ బల్కుదురంతెయుగాక నిశ్చయం
బెటువలెగల్గు మాధవుని ♦ నేర్పడవేడక యున్న చిత్తమా. 88

ఉ. మృత్తును భస్మమున్ మిగుల ♦ మూర్ఖత దుమ్ముశరీర లేపనం
బొత్తుగజేసినన్ గలదె ♦ యూరకమానవ కోటికెయ్యెడన్
నిత్యమువాపి మృత్తుకను ♦ నిండుగబూతిని బొర్లుచుండదే
సత్యముతోడ శ్రీహరిని ♦ సాకుమటంచును వేడు చిత్తమా. 89

శా. సంసారంబు సుఖంబుగాదనుచు తా ♦ సాధించునే విజ్ఞుడున్
సంసారంబుననుండి జూడవలెగా ♦ సంయోగమా యోగమున్

కంసారిన్ గనలేక బ్రహ్మవిదుడే ♦ కర్మంబునున్ బొయికన్
హింసంబొందును కర్మబ్రహ్మలవిడన్ ♦ నేహ్యంబిదే చిత్తమా. 90

ఉ. చెప్పిననన్ని జ్ఞానమున ♦ సేయగవచ్చు ముకుందుసాక్షిగా
నెప్పుడు చిత్తశుద్ధిగను ♦ నేమరకుండగదల్చు మోక్షియనా
తప్పక జ్ఞానహీనుడయి ♦ తంతులుజూపిన లోకమందునే
గొప్పయుపేంద్రుడనిన్ దలచ ♦ కోరికెలెల్ల ఫలించు చిత్తమా. 91

మ. తవతాపంబును పాపముల్ ఘనముగా ♦ తప్పింపనే రూపునన్
యవికారాది సమూహభావమును నే ♦ యాసింపకన్ బ్రహ్మమై
నవిలోమాదివిలోలతన్ దిరుగునా ♦ యాయాత్రశ సంపాదివై
మవలన్నుండుము మోక్షసాధనముకై ♦ యాచించుమో చిత్తమా.

శా. జ్ఞానాజ్ఞానవిభక్తులన్ దెల్యనే ♦ జ్ఞానంబు సాహిత్యమున్
గానన్ లక్షిత లక్షణంబులు గణాల్ ♦ గావింపగాలేను యే
దానన్ జెప్పితినో శతంబులగు నీ ♦ తాత్పర్యసంబోధనల్
మానంబందున చక్రినిన్ దలుచ స ♦ న్మానించనో చిత్తమా. 93

ఉ. శ్రీ శివవాణి యద్భుతపు ♦ చిన్మయరూపము నెల్లదాల్చినన్
దోసిలినొగ్గి తన్మయత ♦ తోత్రివ నెరుంగక యున్నభర్తలన్
రాశికిదెచ్చి శక్తిని వి ♦ రాజముగా గనుపింప జేసిరే
వాసిగమూలమై నిలచి ♦ వర్ధిలజూచు పరాంబ చిత్తమా. 94

ఉ. ధారణలోన జూచినను ♦ దారుణమేగద తారుమాడ్కినా
ధారము గాగనుంగొను త ♦ దావలముచ్చటలన్న సూచనల్
సూరిజనాను కూలమగు ♦ స్థూలముసూక్ష్మము శూన్యమైనచో
దారముపట్టునన్ వెలుగు ♦ తానని యోచన జేయు చిత్తమా. 95

చ. పరుడు పరాత్పరుండనుచు ♦ భావములోదలపోసి యన్యమున్
మరచిత్రివేణి సంగమము ♦ మక్కువచేగని పైవెలుంగునే
వెరువక జూడునేననెడు ♦ వింతపదార్థము గొమ్ము మిక్కిలిన్
సరసమునైన నామమధుర ♦ సంబున గ్రోలుము వేగ చిత్తమా. 96

ఉ. ధీరస మొప్ప నిర్గుణ మి ♦ దేయని దేహని యాచకార్తిచే
దూరము వెంటదాకు మిక ♦ తోరముతో శుభదాయి వాడు వే
కోరిక జెల్లునే వివిధ ♦ కోమల తేజము లబ్బుచుండునే
సారెకు శ్రీహరిన్ దలుచు ♦ సంపదలన్నియు గల్గు చిత్తమా. 97

ఉ. భాగవతార్థ తత్వమును ♦ బాగుగ నీ మన మందునుంచి నీ
యోగములెల్ల జూడు పర ♦ యోగములన్ బడబోకు సమ్మతిన్
భోగపదంబులందు పరి ♦ పూర్ణము జెందు మనంతు నీశునిన్
బాగుగ వేడుకొమ్ము సుల ♦ భంబగు మోక్షముగమ్ము చిత్తమా.

చ. వ్యయమును సేయ సమ్మతము ♦ మూలఘటించదు భావుకంబుగన్
రయమున దుష్టవృత్తిని ని ♦ రామయమౌనటు జేయుమింక నే
నయమును దీశి వేగను వి ♦ నాయకరూపము దాల్చి నిర్గుణా
మయమగు కర్మసాక్షివని ♦ మానక ధ్యానము జేయు చిత్తమా. 99

చ. నియతిని జెల్లు కాలమది ♦ నేర్పనొకింతయు లేక మూఢులై
కయితము చేత కిల్బిషము ♦ గానటియించిన వానితో ప్రవలే
బయలును గాదె యంతకుని ♦ భావములో తగదాగియుండునే
నియమముతోడ శ్రీహరిని ♦ నీవు తరింప స్మరించు చిత్తమా. 100

ఉ. సంతతిలోన ముఖ్యమగు ♦ సంతతియే కృతిగాన దీపినే
సంతతి రాదు ధాత తన ♦ సంతతి పూర్ణము జేయలేదని
స్సంతతిగా నొనర్చు కవి ♦ సంతతులే గొనియాడ తారకా
సంతతినుండు దాక రవి ♦ చంద్రుల పోకడనుండు చిత్తమా. 101

ఉ. నెవ్వరు భక్తిచే కొనియు ♦ నివ్వటిలంగను నున్నవారలో
చివ్వన లేచి మార్గమని ♦ చేరి పఠింపుచు నున్నగాని యా
నవ్వుచు విన్న వ్రాసినను ♦ నాయకముత్సహుల్ జనార్దనుం
డివ్వగ కోరినారనుచు ♦ సింపుగ మోక్షమునిచ్చు చిత్తమా. 102

ఉ. వెంకట శోభనాద్రికవి ♦ వేమరు బోధకమైన పద్యముల్
కింకర బాధలుం దొలగ ♦ కీర్తికి మూలముగాగ సెప్పెగో

రింకల చిల్కపల్కులకు ♦ దిత్తలొనర్తురె బెంచువారు యే
వంకను చెర్కుతీపియును ♦ వార్త యెరుంగరె నింక చిత్తమా. 103

శా. విద్వాంసుండనుగాను వ్యాకరణమా ♦ విఖ్యాతి నే గాంచనే
విద్వాంసుల్ బహుమంది లక్షణములన్ ♦ వేర్వేరుగాయెంచిరన్
సద్వర్తిన్ మదినుంచి మెచ్చినధరన్ ♦ సంకల్ప మీడేరుగా
మద్వంశంబు తరింపవ్రాసితిని నే ♦ మామాటికిన్ చిత్తమా. 104

చ. కనుగొన శాలివాహన శ ♦ కాబ్దమునొక్కటి యున్నిదంతపై
వినగను నాలుగేడువిధి ♦ వెంటను లెక్కగు క్రోధనాబ్దమున్
పనిగొన మాసమాశ్వీజము ♦ బాల్పడశుక్ల త్రయోదశందునన్
అనయము నేస్మరించుటకు ♦ యార్తిని సెప్పితి నింక చిత్తమా. 105

సంపూర్ణము.

